

A kommunisták vállukra veszik az egész üzem gondját

Feljegyzés egy küldöttválasztó párttaggyűlésről

Gond gond hátán: rosszul sikerült a múlt esztendő és szorítanak a hónapok idén is. Rendszertelenül érkezik az anyag, a nehézségekbe belekontráz a betegség, s mindeddig jóformán semmi ígéret az egyenletes munkára. A vállalat hosszú idő óta hi-telekkel foltozza anyagi helyzetét, s egyelőre egy fillér nyereségrészesedést sem ígér a pénzügyi osztály. Lesz-e ebből tervteljesítés a szörme-szörme bűrruhaüzemben? Megnyugodhat-e majd év végén a munkáslelkismeret: mégiscsak dacoltunk a nehézségekkel — és győztünk!?

Síránkozás helyett

Ezt latolgatja ötven-hatvan kommunista az üzem küldöttválasztó párttaggyűlésén is. A beszámolóban nincsenek politikai dörgedelmek, nagy fogadkozások. Gondos elemzése az a munkának, az üzem nehéz helyzetének, megannyi megfontolt javaslattal, melyek mégiscsak ígérenk orvoslást a krónikus »nyavalyákra«.

Egy közgazdászokból álló bizottságnak is becsületére válnék a beszámoló gondossága, alaposága. Mint a reflektor, éles fénycsóvát vet a hibákra, s van elköpzelése is a vezetőségnek. Nem jegyzőkönyveket sürget az anyagellátási gondokról, s nem kötbérekért protestál, hanem bent az üzemben keresi a megoldás kulcsát — a kéznél levő lehetőségekben. Amaz főként a vállalatvezetés dolga, emebben bizvást lehet építeni a kommunisták bátor elhatározásaira.

Milyen jó helyen keresgélnek! Itt megértették a kommunisták a párt kongresszusi irányelveiből, hogy most a termelés, a gazdasági munka az osztályharc fő frontja, itt kell rendbe tenni a közös szénát.

Nehezen ered...

A tartalmas és kiadós beszámolóban legalább fele ezekre a gondokra koncentráldott, s a politikai tartalom is minduntalan visszakanyarodott ehhez a legfőbb témához. Szó, ami szó, sok volt így egyszerűen... A párttagok, kiknek nagyobb része reggel hattól dolgozott, amugyis fáradt volt már — hát még ha figyelemmel kísérték a beszámoló logikáját és tartalmát. Ezért az elnökek nehéz a dolga.

— Szóljunk hozzá, elvtársak! — hangzik a biztatás többször is, de nehezen ered a vita folyama. Egy hozzászólás — szünet — ismét egy — ismét szünet... De azután — mintha csak egyszerre rendeződött volna minden gondolat — megindul a hozzászólások áradata.

— Adjunk több tartalmat a termelés pártellenőrzésének!

— Teremtsünk szorosabb együttműködést azokkal az üzemekkel, amelyek anyagot vagy félkész árut szállítanak!

— Állítsuk a kongresszusi munkaversenyt a termelés stabilizálásának, biztonságának szolgálatába!

— Vizsgáljuk meg, hogy kisebb termelési érték ellenére miért emelkedtek a rezsiköltségek!

— Hallgassuk meg a dolgozókat, akik közvetlenül látják, tapasztalják a termelési külső és belső akadályait!

Azután egyszer csak egy meghívott párttag, Dunai János szocialistabrigádtag kér szót, s ilyesformán szövi gondolatai vészait:

— Mi, párttagok, látjuk itt, hogy a kommunisták milyen nagy gonddal foglalkoznak a gyár ügyeivel, s osztóznak ezekben a gondokban. Számíthatnak ránk, s nincs olyan áldozat, amit ne vállalnánk munkásbetele-tünk és termelési adósságunk törlesztése érdekében. Csak mondják meg nekünk, hogy mi a feladat, mit kell tennünk, s közösen rendbe tesszük dolgainkat.

Szenvedélyes, kemény s a hibákkal szemben türelmetlen szavak hangzanak el olyan áradatban, hogy a vé-

gén már nem bízhatni kell az elnöknek az embereket, hanem »fékezni«.

— Javaslom, hogy szabjuk meg a hozzászólások idejét! — mondja.

— Nem! Nem! Hadd mondja el mindenki a véleményét részletesen!

Nincs visszadobott „labda”

Nem fukarkodtak a kommunisták a bírálat jogával sem. Jól »odamondogattak« egyes művezetőknek, akik a termelés pártellenőrzésének gyakorlatát holmi bosszantásnak vették. A vállalatvezetés azért kapott »fejmosást«, mert szabadságukról rendelt vissza dolgozókat. A pártvezetőség elhanyagolta a KISZ-szervezet támogatását. És a »labdát« senki sem dobta vissza —, ki-ki leszűrte a bírálat hasznos tanulságát.

Igaz, kicsit óvatos volt a bírálat — a legkritikábban szolt névre, de azért eljutott a címzetthez.

Nem kontrázott a vállalatvezető sem: sőt, önkritikával adott hitelt azoknak a kritikai megjegyzéseknek, melyeket elmondott felszólalásában.

Nincs mit dicsekedni azal, hogy néhány éve nem vettem részt üzemi párttaggyűlésen — most mégis elárulom. De csak azért, mert nagyon nagy meglepetés volt ez a bűrruhaüzemi taggyűlés. Valahogy úgy jártam, mint aki régen látta Szeget, és most elcsodálkozik megszépülő új arcán.

Aki gyakran megfordult ilyen kommunista összejöveteleken, talán nem vette úgy észre, milyen hatalmas mértékben megnőtt az üzemi pártélet színvonala!

Mennyi gondosság, alapos-ság, hozzáértés volt ebben a beszámolóban, s a felszólalásokban! Ez már azt az állapotot sejteti, amikor a kommunisták valóban szakértői és gazdái az üzem minden gondjának, bajának, valamennyi termelési problémájának. S ha ez a bűrruhaüzemi taggyűlés a kongresszusi irányelvek szellemében zajlott le — akkor első-sorban ezzel a tulajdonságával szolgálta azt.

Ez a gondos és lelkes kommunista gárda jó kovászt kevert ahhoz, hogy év végére minden lemaradást megszüntessen a vállalat dolgozóinak kollektívája.

Sz. Simon István

A kongresszusi verseny eredményeként

Több exportáru, új gyártmányok, tökéletesebb technológia

a szegedi tanácsi vállalatoknál

Csütörtökön délelőtt tanácskoztak a helyiipari vállalatok igazgatói, főmérnökei és párttitkárai. Az értekezleten Zombori János, a végrehajtó bizottság ipari osztályának vezetője számolt be az első félévi tervteljesítésről, s értékelte a munkaverseny eddigi eredményeit. A beszámoló hosszantartó vita követte.

A beszámoló és az ezt követő vita során megállapították a résztvevők, hogy a helyiipari vállalatok általában teljesítették első félévi tervüket, csak három vállalat maradt el tervteljesítésében: a bútorgépező, a szikviz-üzem, valamint a magfeldolgozó és vegyészeti vállalat. A szikvizüzem kivételével a lemaradás jórészt a vállalatok hibájából történt.

Az ipari osztályhoz tartozó vállalatok teljes termelése az első fél évben 11 százalékkal volt több, mint az előző év hasonló időszakában.

Az ipari vállalatok 14. az ipari szolgáltatóvállalatok 3,3, az élelmiszeripari üzemek pedig 5,2 százalékkal növelték a termelési értéket, 1961 első fél évéhez viszonyítva.

Legjelentősebb felfutást a fémfeldolgozó vállalatnál érték el, ahol 48 százalékkal volt a növekedés. A fonalfeldolgozó vállalatnál is jelentősen nőtt a termelés új profilok átvétele miatt. Igen jelentős a Szegedi Seprűgyár 12. és az ecsetgyár 13 százalékos termelési értéknövekedése.

A szegedi helyiipari vállalatok a külkereskedelem megrendelésére az év első felében 15 százalékkal több árut adtak a tervezettnél.

Ezért elismerés illeti e vállalatok vezetőit, dolgozóit.

Az ipari jellegű helyiipari vállalatoknál 3, a szolgáltatóiparban 4 százalékkal növekedett az egy munkásra eső termelési érték. Ebben is a bútorgépező és a magfeldolgozó vállalat maradt el. A termelési növekedésében azonban nem érték el az országos irányelveknek megfelelő eredményt, mely szerint a termelés növekedését kétharmad részben a termelési hatékonyság emelésével kell elérni. Ezért a második fél évben

az eddiginél nagyobb gondot kell fordítani a termelési hatékonyság emelésére, a munkajelzők biztosítására.

A termelési hatékonyság növelésének fontos feltétele a normák rendbentartása. E téren is szép eredményeket értek el tanácsi vállalatok, azonban még mindig előfordultak olyan esetek, hogy az új normák bevezetését nem előzte meg munkanap-fényképezés. A vállalatok egy részénél még mindig igen magas a veszteségidő és

komoly fogyatékok vannak a munkafegyver, s a munkajelző kihasználása terén is.

Az is megtörtént, hogy egyes vállalatok készítették munkanap-fényképezést, de nem tették intézkedést a feltárt lazaságok felszámolására. A vállalatok az exporttervek túlteljesítésére, a termelési hatékonyság növelésére, az önköltség csökkentésére tették felajánlást a kongresszus tiszteletére.

Az exportterv 4,1 százalékos túlteljesítését vállalták, s az első fél évben 5 százalékos túlteljesítést értek el.

A termelési hatékonyság 1,4 százalékos növelését 0,1 százalékkal teljesítették túl, ellenben nem teljesítették az önköltség csökkentésére tett felajánlásokat.

Vizsgálják hazánk alatt a földkéreg vastagságát

Érdekes vizsgálatokat közpén tart a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet, a Köolajkutató Vállalat és a Geofizikai Műromszerek Gyára közreműködésével. A Kecskemét és Nyírcsád közötti vonalon négy hét alatt négy esetben, egymástól körülbelül ötven kilométernyire, negyven méter mélyen, alkalmanként 600 kilogramm dinamitot robbantnak fel, körülbelül hússzorosát a nyersanyagkutatásnál szokásos mennyiséggel. Két robbantás már megtörtént, kettő még hátra van.

Ezek a robbantások nem okoznak olyan földlökéseket, ami veszélyeztetné a környéket. Mindössze »megdob-

A szegedi járási tanács végrehajtó bizottságának egyik legutóbbi ülésére meghívták Bárti Györgyöt, a baksi Új Élet Tsz mezőgazdászát is. Felkérték, hogy saját tapasztalatai alapján beszéljen a szövetkezetekbe kihelyezett mezőgazdászai szakemberek életéről, munkájáról. Azért esett a választás éppen őrá, mert rövid szakmai irányítása alatt a baksi Új Élet Tsz úgyszólván a legnagyobb utat tette meg a fejlődésben a járás termelőszövetkezetei között. Ugyanazok a szövetkezeti emberek, akik az első közös esztendő után még csak 5 forint 12 fillért kaphattak munkaegységként, egyetlen esztendővel később 36 forinttal mérhették a munkaegységek értékét.

Ez a szerény fiatalember rövid felszólalásában sok figyelemre méltót mondott. Ma még rengeteg a papírmunka, sok kevésbé fontos értekezlet köti le a falusi szövetkezeti vezetők idejét, energiáját. Szövetkezeteinkben sok még az úgynevezett rendőrségi ügy, amelyet »házon belül« is el lehetne intézni. Ezek is sok időt rabolnak el. Olyan helyzetet kellene teremteni, hogy a szövetkezetek, vezetőiknek sokkal több idejük legyen a legfontosabbra: a termelés irá-

nyítására. Ahol erre ma még nincs kilátás, a vezetők hamar elfáradnak, csalódnak, érzik magukat, s olykor nehezen várják, hogy leteljen megbízatásuk ideje, s visszamehessenek a régi, kényelmesebb munkahelyeikre.

E néhány gondolat korántsem jelent teljes képet a tsz-ekbe kihelyezett vezetők, szakemberek életéről, munkásságáról, de mivel igazak, gondolkodnunk kell rajtuk.

Növekvő terméseredmények, fejlődő szövetkezetek sokasága bizonyítja: a 3004-es rendeletek és más rendeletek alapján kihelyezett, az állam által anyagilag is támogatott szakemberek a nehézségek ellenére is általában derekasan megállták a helyüket. A szegedi járásban dolgozó 116 kihelyezett szakember közül mindössze 21-en nem tudtak ez ideig komoly eredményeket felmutatni.

Kormányunk minden lehetséges segítséget megad ahhoz, hogy a kihelyezett szakemberek ne csak »tartós vendégek« legyenek a falvakban, hanem lehetőleg telepedjenek ott le. Rendkívül előnyös családiház építési akciókat is teremtettek számukra, azonban elgondolkoztató, hogy a szegedi járásban eddig senki sem élt ezzel a lehetőséggel a kihelyezettek közül. Ennek oka az, hogy sokan még átmenetinek tekintik jelenlegi helyzetüket.

A járási tanács mezőgazdasági osztálya már eddig is sok segítséget nyújtott munkájukhoz, azonban még több bátorításra van szükség. El kell terjeszteni a legjobbak munkamódszereit, ismertetni kell a már nem ritkaságban menő kimagasló gazdasági sikereket. Több segítséget várnak a kihelyezett szakemberek a községi és a szövetkezeti pártszervezetek kommunisztáitól. Ha a tsz mezőgazdász, elnöke, vagy főkönyvelője nap mint nap tapasztalja, hogy tervei megvalósításában egységesen áll mellette a pártszervezet is, ez rendkívül ösztönzően hat munkájára. Megsokszorozódik munkabírásuk, energiájuk.

Számos példa mutatja: fiatal termelőszövetkezeink ott tudnak rövid idő alatt szép eredményeket felmutatni, ahol a vezetők kellő tiszteletben tartják a szövetkezeti demokráciát. Ahol nem maguk akar-nak minden problémát megoldani, hanem bízza az embereketben, állandóan kikérlik a legtapasztaltabb szövetkezeti gazdák tanácsait, s realizálják is azokat a napi munkában. Ahol a vezető, a mezőgazdász, vagy a tsz-elnök basáskodik, a »saját szakál-lára« parancsolgat, ott csakhamar a tagság nyílt ellenállásával találkoznak.

Az említett végrehajtó bizottsági ülésen felszólalt Patáki Sándor, a sándorfalvi Rózsa Ferenc Tsz elnöke is. Azt fejtegette, hogy a tsz-ekben ugyan kollektív vezetés van, de a végrehajtás már nem mindig kollektív. Vannak, akik örömmel megszavaznak egy határozati javaslatot, de a végrehajtás alól már kibújnak. Eppen ezért több jogot, magyarul nagyobb hatalmat követelt az elnökök számára, hogy azok — ha a helyzet úgy adódik — belátásaik szerint büntethessenek is, kényszeríthessék az embereket bizonyos feladatok elvégzésére. Mondanunk sem kell, hogy mindkét lábára sántít ez az »el-mélet«. Nemcsak a szövetkezeti demokrácia lebecsülését jelenti, hanem polgárjogot szeretne biztosítani a basáskodáshoz. Ez az út tehát járhatatlan.

A baksi Új Élet, az üllési Kossuth, a rőszkei Lenin, a gyáláreti Komszomol, a bálástyai Móra Ferenc és még sok más tsz vezetőinek példája bizonyítja; a közösség még a legnehezebbnek látszó feladatot is gyorsan megoldja, minden segítséget megad a vezetőknek akkor, ha az emberek kézzel foghatóan is tapasztalják, hogy vezetőik cselekedetei az ő személyes boldogulásukat szolgálja. Ahol a vezetőség jól sáfárkodik a tagság bizalmával, ott nincsenek napirenden a rendőrségi ügyek sem. Az egész község öröklik azon, hogy lehetőleg senki se tegyen kárt a közös vagyonban, az »enyveskező« embereket is hamar leleplezik.

Elengedhetetlenül fontos az is, hogy a vezetők rugalmasak, fogékonyak legyenek az új fejlettebb termelési, üzemszervezési módszerek iránt. Már tavaly számos szövetkezet tapasztalata bizonyította: a családi művelés jelenlegi viszonyaink között nagy ösztönző erővel hat a termékek növekedésére. Ennek ellenére sok közös gazdaságban idén még nem merték rászánni magukat a vezetők a területek felosztására. Alighanem innen erednek a sándorfalvi Rózsa Ferenc Tsz vezetőinek nehézségei is.

Manapság többen ésszerűen dolognak tartják, hogy a kihelyezett szakemberek státuszai névre szólóak. Ha egy agronómus, vagy főkönyvelő családi, vagy egyéb ok miatt eltávozik a tsz-ből, helyére másik személyt beállítani nem lehet. Az egyik főkönyvelővel történt meg, hogy kihelyezése után három hónappal férjhez ment, s új családi körülményei miatt munkáját nem tudta továbbra is végezni. Új könyvelőt azonban a mai napig sem alkalmazhatott a gazdaság, mert a státusz az előző főkönyvelő nevére szolt, aki azt a rendelt értelmében magával vitte. E Sándort idestova fél éve mozdították el fegyvermi úton a tiszaszigeti Búzakalászt Tsz elnöki posztjáról. Elvileg azonban még mindig ott van, mert a szövetkezet az állami támogatást biztosító státuszt szeretné továbbra is megtartani.

Megiesik nemegyszer, hogy egyes fontos szövetkezeti vezetői poszton olyan személyeket kell megtérni, akik bebizonyították már, hogy képesek a munkájuk betöltésére. Nem hívhatják azonban vissza, mert posztjukat más személy nem töltheti be. Így aztán gyakran éppen azok esnek el az állami támogatástól, akik jó munkájukért leginkább megérdemelnék azt. Serti ez munkájukat becsülte-sen végző szakemberek önértéket is. Megiesik, hogy egy-egy kiválóan dolgozó mezőgazdász, főkönyvelőnek, lényegesen kevesebb a havi jövedelme, mint másoké, akikkel csak sűrűbben vannak a tsz-ben, de nem többen.

A mindennapi élet teszi szükségessé, hogy munkájukat példásan végző szakemberek havi jövedelme arányosan emelkedjék az általuk elért gazdálkodási, termelési eredményekkel. Ma még erre sincs mindenütt lehetőség. E problémák megoldása is jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a falura helyezett szakemberek egyszer s mindenkorra életcéljuknak, hivatásuknak válasszák a szövetkezeti munkát. Az izmosodó, számbelileg rohamosan gyarapodó, új falusi értelmiségünk tagjai ök. Nyugodt élet és munkakörülmények megteremtése nem egyszerűen járási, vagy megyei tanácsi feladat, hanem nagy fontosságú társadalmi ügy.

Csepri József